

ПРИНЦИПИ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАСАД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Бойко В'ячеслав Петрович,
кандидат юридичних наук, докторант
Науково-дослідного інституту
публічного права

Наука адміністративного права успішно застосовується для публічного забезпечення судової гілки влади. Поступово провідні інститути адміністративного права залучається до врегулювання публічного адміністрування правосуддя. Одним із таких інститутів засадничого характеру є принципи належного врядування, які себе добре показали в публічному адмініструванні органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Належне врядування є вершиною еволюції публічного адміністрування, яке увібрало в себе все найкраще та найрезультативніше від попередніх теоретичних і практичних надбань.

Вони для належного врядування рекомендують суб'єктам публічної адміністрації дотримуватися таких трьох постулатів: посадові особи суб'єктів владних повноважень мають пам'ятати, що громадяни є центром усіх демократичних інститутів і процесів; суб'єкти публічної адміністрації мають покращувати якість і ефективність публічного адміністрування.

Взявши за основу загальні принципи належного врядування розкриті вітчизняними вченими у галузі адміністративного права, розробимо власну теорію засад належного врядування для потреб спеціальної публічної адміністрації, яка забезпечує правосуддя в Україні. Принцип участі громадськості в ухваленні рішень публічного адміністрування належного забезпечення правосуддя, наприклад, означає, що держава та суспільство знайшло консенсус певної моделі культури публічного адміністрування судової гілки влади. У відповідності до якого органи виконавчої влади виключенні з цього процесу. Тим самим, принцип участі громадськості в ухваленні рішень належного забезпечення правосуддя є провідною засадою публічного адміністрування судової гілки влади, та означає що суб'єкти громадянського суспільства мають юридичну можливість та приймають активну участь у відборі доброчесних претендентів на формування суддівського корпусу та органів суддівського врядування, здійснення захист доброчесних суддів або громадський тиск на суддів, які приймають спірні з погляду справедливості рішення. Загалом реалізуючи цей принцип громадяни приймають участь

у формуванні напрямків та інструментарію судової реформи.

Принцип прозорості при забезпеченні правосуддя означає, що суб'єкти публічної адміністрації судової гілки влади зобов'язані здійснювати фінансово матеріальне витрачання матеріальних ресурсів. Органи суддівського врядування проводити конкурси на заміщення вакантних посад суддів відкрито відповідності до визначеної законодавством процедури. Принципи доброчесності й етичної поведінки посадових осіб спеціальних суб'єктів публічної адміністрації судової гілки влади їх компетентності й спроможності, поваги до прав людини та культурної різноманітності, поваги до приватності, сталості та довгострокової орієнтованості, інноваційності та відкритості до змін є аналогічними за своєю сутністю тим вимогам які пред'являються до посадових осіб органів виконавчої влади.

Певні особливості притаманні принципу ефективності при забезпеченні правосуддя. Зосереджено на ньому більш вагому увагу. На думку, Ю. Чуприни оцінку ефективності функціонування судової влади можна здійснювати за наступними критеріями: 1) якість виконання обов'язків і завдань, що визначається на підставі таких показників як: а)

кількість справ, які розглядалися суддею; б) кількість повернених справ, тобто якість судового розгляду; в) оперативність розгляду справ; 2) професійну компетентність, яка тісно пов'язана з попереднім показником, засновується на професійних знаннях, і може виходити також із якості судового розгляду; 3) етика поведінки, яку можна встановити шляхом встановлення кількості звільнень суддів і причин цих звільнень порівняно з попереднім періодом, та кількості випадків притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Крім того, про якість здійснення правосуддя може свідчити і оцінка корумпованості судової влади, для оцінки результатів реформи, а отже й ефективності функціонування судової влади, виділив певні індикатори. Такими індикаторами можуть бути: статистика повернень судами заяв і скарг у зв'язку з пропуском строків; швидкість розгляду справ; динаміка кількості судових рішень про обмеження права на мирні зібрання; кількість звільнень суддів і причини цих звільнень порівняно з попереднім періодом тощо.

На наш погляд, для зовнішнього споживання – громадськості, не можна розділяти принцип ефективності правосуддя та забезпечення правосуддя. А головним критерієм їх оцінки є рівень довіри громадян цілому до судової гілки влади. Зрозуміла що всередині судової системи необхідна певна система показників ефективності забезпечення судів та суддів усім необхідним для здійснення судочинства.

Принцип підзвітності в забезпечення правосуддя носить як зовнішні так і внутрішнє спрямування. Сутність зовнішнього стримування автором розкриті у принципі участі громадськості в ухваленні рішень належного забезпечення правосуддя. Що стосується внутрішні підзвітності то, наприклад, Державна судова адміністрація України, як головний спеціальний суб'єкт публічного судової гілки влади перед Вищою радою правосуддя, інформує про діяльність ДСА України з'їзд суддів України, зокрема щодо організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності органів судової влади, та Раду суддів України щодо питань організації діяльності судів.

Список використаних джерел:

1. Куйбіда Р. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи: монографія. Київ. Атіка. 2004. 288 с.
2. Пухтецька А. Запровадження принципів та стандартів належного врядування у діяльності публічної адміністрації. 2010. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3840/Pukhtetska_Zaprovadzhennia_pryntsypiv.pdf?sequence=1&isAll owed=y
3. Чуприна Ю. Концептуальні засади оцінки ефективності функціонування судової влади. 2019. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-2/doc/2/19.pdf>
4. Біла книга. Європейське врядування. Комісія європейських співтовариства. Брюссель, 2001. URL: <https://brdo.com>.
5. Ткаля О. Розуміння належного врядування за сучасних умов. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2020. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/26.pdf